

42. BERG GEKROMPEN

Bijvoeglijke bepaling

Doel	De leerlingen ontdekken dat een bepaling meer informatie geeft bij de kern van een zinsdeel; ze vinden deze bepalingen zowel voor als achter de kern terug; ze leren de benaming <i>bijvoeglijke bepaling</i> kennen voor een bepaling bij een zelfstandig naamwoord.
Vaardigheden	lezen - spreken - (schrijven)

Stap 1

Aanbod- en zoekfase

1. Zorg ervoor dat de leerlingen hun boek dicht houden. Duid twee leerlingen aan die elk een verschillende versie van de tekst *Everest krimpt* krijgen. U vindt ze op een van de volgende bladzijden nog eens terug.

2-6. Als de leerlingen op de tekst de verschillen hebben aangeduid, merken ze dat de bepalingen zowel voor als achter de kern kunnen voorkomen.

5. De leerlingen omcirkelen de kernwoorden. Laat hen de woordsoort benoemen (allemaal zelfstandige naamwoorden) en kom zo tot de benaming *bijvoeglijke bepaling*.

7. De bijvoeglijke bepaling is een informatiedrager, zo blijkt, maar hij is niet essentieel voor een duidelijk boodschap, al hangt dit altijd af van wat de ontvanger precies wil weten.

Samengevat

Lesonderwerp

Nu vullen de leerlingen in de voorziene ruimte het lesonderwerp in.

Oefening

De leerlingen ondervinden nog eens het belang van bepalingen. De opdracht is een oefening in schrijfvaardigheid. Vraag de leerlingen naar het waarom van de twee kolommen. (1 = zinsdeel, 2 = bepaling bij een kern).

De chip is 65!

Het stond in de krant: enkele weken geleden was er in België en in Nederland een tijdelijk tekort aan chips. Een tekort aan die zoute, vette, knapperige aardappelschijfjes waarvan je nooit genoeg krijgt. De schaarste kwam door het WK voetbal. Miljoenen zakjes met chips werden verorberd door mannen (en ook door enkele vrouwen) die dagen naar hun tv-toestel lagen te staren. De chipsfabrikanten zaten tussen twee stoelen: de oude voorraad aardappels was uitgeput en het was iets te vroeg in die periode voor de oogst van de nieuwe. Gelukkig zijn de problemen nu voorbij. In de chipsfabrieken spuwen de machines opnieuw hun lekkere ovaaltjes uit.

De chip werd meer dan 65 jaar geleden geboren in het werelddeel waar ook de aardappel vandaan komt: Amerika. Zoals iedereen hoort te weten, heet de ontdekker van de patat niet Columbus. Die brave man heeft de knol in zijn leven nooit geproefd. Columbus was al 25 jaar dood toen de aardappel werd gevonden. Dat deden soldaten van Pizarro even na 1530 in Peru. Hij stond in het Andesgebergte te groeien en was daar de plaatsvervanger van de mais die hoger dan 11.000 voet niet wou gedijen.

De chip dankt het levenslicht aan de uitvinding van de automatische aardappelschil- en snijmachine omstreeks 1925. Vijf jaar later begon de Amerikaan Herman W. Lay een chipsfabriekje: *Lay's Potato Chips*. Het werd onmiddellijk een succes. Geloof het of niet, in Engeland at men al chips in 1871. Dat had te maken met een taalkwestie. In Groot-Brittannië is 'chip' de benaming voor de gewone, warme friet. Het koude patatplakje dat uit Amerika kwam overgewaaid, noemen de Engelsen 'crisp'.

Lancelot-sneetjes

In België werden al in 1604 aardappelschijfjes gebakken. Geen echte chips, natuurlijk, maar eenvoudige sneetjes patat. We vonden dit recept. In een Luiks kookboek uit de 17de eeuw van chef Lancelot de Casteau. Schil aardappels en snij ze in dunne plakken. Leg ze wijduit in een geboterde schotel. Strooi zout en peper. Deponeer er snippers boter op. Bezaai de schotel ten slotte met marjolein en gehakte peterselie. Laat de aardappels gaar worden in de oven. Neem het gerecht uit de oven en kieper er vier eierdooiers over, die vooraf geklutst werden met een scheut wijn. Laat een minuutje stollen en serveer.

Everest krimpt

PEKING (reuter) - De Mount Everest is bijna twee meter geslonken. Dat stelden wetenschappers vast in samenwerking met bergbeklimmers. Ze gebruikten gedurende een jaar meters en satellietontvangers om vast te stellen dat de Everest in plaats van 8 848,13 meter nu nog maar 8 846,27 meter hoog is. De ontdekking verbaast de wetenschappers omdat ze eerst aannamen dat de Mount Everest met 3,7 cm per jaar groeide.

Everest krimpt

PEKING (reuter) - De Mount Everest, de hoogste berg van de wereld, is bijna twee meter geslonken. Dat stelden Chinese wetenschappers vast in samenwerking met Italiaanse bergbeklimmers. Ze gebruikten gedurende een jaar lasergestuurde meters en satellietontvangers om vast te stellen dat de Everest in plaats van 8 848,13 meter nu nog maar 8 846,27 meter hoog is. De ontdekking verbaast de wetenschappers omdat ze eerst aannamen dat de Mount Everest in het Himalayamassief met 3,7 cm per jaar groeide.

(Uit Het Nieuwsblad)